

31991L0628

L 340/17

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

11.12.1991

DYREKTYWA RADY
z dnia 19 listopada 1991 r.
w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i zmieniająca dyrektywy 90/425/EWG oraz
91/496/EWG

(91/628/EWG)

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 43,

uwzględniając wniosek Komisji (1),

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego (2),

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (3),

a także mając na uwadze, co następuje:

w rezolucji z dnia 20 lutego 1987 r. w sprawie polityki dotyczącej opieki nad zwierzętami (4), Parlament Europejski wezwał Komisję do przedstawienia propozycji w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu;

aby wyeliminować bariery techniczne w handlu żywymi zwierzętami i sprawić, aby odpowiednie organizacje rynków działały bez przeszkód przy jednoczesnym zapewnieniu zadowalającego poziomu ochrony zwierzętom, których to dotyczy, Wspólnota przyjęła przepisy w tej dziedzinie;

wszystkie Państwa Członkowskie ratyfikowały Europejską Konwencję o ochronie zwierząt podczas transportu międzynarodowego oraz podpisały dodatkowy Protokół umożliwiający Wspólnocie jako takiej przystąpienie do wspomnianej Konwencji;

rozporządzenie Rady (EWG) nr 3626/82 z dnia 3 grudnia 1982 r. w sprawie stosowania we Wspólnocie Konwencji o międzynarodowym handlu zagrożonymi gatunkami fauny i flory (5), zwanej dalej „CITES”, reguluje warunki transportu określonych gatunków;

dyrektywa 77/489/EWG (6) ustanowiła zasady dotyczące ochrony zwierząt podczas transportu międzynarodowego; dyrektywa 81/389/EWG (7) ustaliła środki zmierzające do wykonania dyrektywy 77/489/EWG, w szczególności wprowadziła kontrole na wewnętrznych granicach Wspólnoty;

(1) Dz.U. C 214 z 21.8.1989, str. 36 oraz Dz.U. C 154 z 23.6.1990, str. 7.

(2) Dz.U. C 113 z 7.5.1990, str. 206.

(3) Dz.U. C 56 z 7.3.1990, str. 29.

(4) Dz.U. C 76 z 7.3.1987, str. 185.

(5) Dz.U. L 384 z 31.12.1982, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (EWG) nr 197/90 (Dz.U. L 29 z 31.1.1990, str. 1).

(6) Dz.U. L 200 z 8.8.1977, str. 10.

(7) Dz.U. WE L 150 z 6.06.1981, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona rozporządzeniem (EWG) nr 3768/85 (Dz.U. L 362 z 31.12.1985, str. 8).

aby osiągnąć te same cele, a szczególnie ochronę zwierząt podczas transportu, w kontekście ustanawiania rynku wewnętrznego, konieczna jest modyfikacja przepisów dyrektywy 90/425/EWG (8), między innymi w celu harmonizacji uprzednich kontroli dotyczących opieki nad zwierzętami podczas transportu;

ramy te muszą obejmować transport zwierząt wewnątrz, do i ze Wspólnoty, a systematyczne kontrole na wewnętrznych granicach wspólnotowych muszą zostać zniesione;

ze względów związanych z opieką nad zwierzętami, transport zwierząt na duże odległości, w tym zwierząt rzeźnych, należy ograniczyć w jak największym stopniu;

proponowane przepisy muszą zagwarantować skuteczną ochronę zwierząt podczas transportu;

dyrektywę 91/496/EWG (9) należy zmienić w taki sposób, aby dostosować ją do niniejszej dyrektywy; ponadto należy uchylić dyrektywy 77/489/EWG oraz 81/389/EWG,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ;

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do transportu:

- a) nieparzystokopytnych zwierząt gospodarskich oraz bydła, owiec, kóz i nierogacizny;
- b) drobiu, ptactwa domowego i królików domowych;
- c) kotów domowych i psów domowych;
- d) innych ssaków i ptaków;
- e) innych zwierząt kręgowych i zwierząt zimnokrwistych.

(8) Dz.U. L 224 z 18.8.1990, str. 29. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 91/496/EWG (Dz.U. L 268 z 24.9.1991, str. 56).

(9) Dz.U. L 268 z 24.9.1991, str. 56.

2. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do:
- podróżnych przewożących zwierzęta domowe w celach niekomercyjnych;
 - bez uszczerbku dla odnośnych przepisów prawa krajowego, w stosunku do transportu zwierząt odbywającego się:
 - na maksymalną odległość do 50 km liczoną od wyruszenia transportu do miejsca przeznaczenia, lub
 - przy udziale hodowców bydła lub właścicieli tuczarni korzystających z pojazdów rolniczych, lub środków transportu należących do nich w przypadkach, kiedy warunki geograficzne zmuszają ich sezonowo do niezarobkowego okresowego wypasu pewnych gatunków zwierząt.

- jeśli pierwsze miejsce załadunku zwierząt znajduje się bliżej niż 50 km od wspomnianych targowisk lub miejsc gromadzenia zwierząt,
 - jeśli chociaż odległość wymieniona w tiret pierwsze wynosi ponad 50 km, zwierzęta miały zapewniony okres odpoczynku w okresie ustalonym zgodnie z procedurą określoną w art. 17 i zostały napojone oraz nakarmione przed ponownym załadunkiem;
- „miejsce przeznaczenia”, miejsce, w którym zwierzę jest ostatecznie wyładowane ze środka transportu, ale z wyłączeniem miejsca postoju lub punktu przeładowania;
 - „przewóz”, transport z miejsca wyruszenia do miejsca przeznaczenia.

Artykuł 2

1. W razie potrzeby do celów niniejszej dyrektywy obowiązują definicje zawarte w art. 2 dyrektyw 89/662/EWG⁽¹⁾, 90/425/EWG, 90/675/EWG⁽²⁾ oraz dyrektywy 91/496/EWG.

2. Dodatkowo obowiązują następujące definicje:

- „środki transportu” są to części pojazdów drogowych, pojazdów szynowych, statków i samolotów wykorzystywane do załadunku i transportu zwierząt, jak również kontenery podczas transportu lądowego, morskiego lub powietrznego;
- „transport”, wszelkie przemieszczanie zwierząt odbywające się przy użyciu środka transportu, które obejmuje załadunek i wyładunek zwierząt;
- „miejsce postoju”, miejsce, w którym podróż zostaje przerwana w celu umożliwienia zwierzętom odpoczynku, nakarmienia ich oraz napojenia;
- „punkt przeładowania”, miejsce, w którym transport zostaje wstrzymany w celu przeładowania zwierząt z jednego środka transportu do innego środka transportu;
- „miejsce wyruszenia transportu”, miejsce, w którym, bez uszczerbku dla przepisów art. 1 ust. 2 lit. b), zwierzę zostało po raz pierwszy załadowane na środek transportu, lub każde inne miejsce, w którym zwierzęta zostały wyładowane i były przechowywane, przez co najmniej 10 godzin, pojone, karmione i gdzie miały w razie potrzeby zapewnioną opiekę, ale z wyłączeniem wszelkich miejsc postoju lub punktów przeładowania.

Targowiska oraz miejsca gromadzenia zwierząt, zatwierdzone zgodnie z ustawodawstwem wspólnotowym, również mogą być uznane za miejsca wyruszenia transportu:

(¹) Dz.U. L 395 z 30.12.1989, str. 13. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 91/496/EWG (Dz.U. L 268 z 24.09.1991, str. 56).
 (²) Dz.U. L 373 z 31.12.1990, str. 1. Dyrektywa z ostatnio zmieniona dyrektywą 91/496/EWG (Dz.U. L 268 z 24.09.1991, str. 56).

ROZDZIAŁ II

Transport i kontrole na terenie Wspólnoty

Artykuł 3

- Państwa Członkowskie gwarantują, że:
 - transport zwierząt wewnątrz, do i z każdego Państwa Członkowskiego odbywa się zgodnie z niniejszą dyrektywą, a w stosunku do zwierząt wymienionych w:
 - art. 1 lit. a) zgodnie z przepisami zawartymi w rozdziale I Załącznika,
 - art. 1 lit. b) zgodnie z przepisami zawartymi w rozdziale II Załącznika,
 - art. 1 lit. c) zgodnie z przepisami zawartymi w rozdziale III Załącznika,
 - art. 1 lit. d) zgodnie z przepisami zawartymi w rozdziale IV Załącznika,
 - art. 1 lit. e) zgodnie z przepisami zawartymi w rozdziale V Załącznika;
 - żadne zwierzę nie będzie przewożone, jeśli jego stan na to nie pozwala i jeśli nie podjęto stosownych kroków w celu zagwarantowania mu opieki w trakcie przewozu i po dotarciu do miejsca przeznaczenia. Zwierzęta chore lub ranne uznaje się za niezdolne do przewozu. Jednakże niniejszy przepis nie obowiązuje w stosunku do:
 - zwierząt lekko rannych lub chorych, u których transport nie wywoła niepotrzebnego cierpienia;
 - zwierząt przewożonych do celów badań naukowych zatwierdzonych przez właściwy organ;
 - zwierzętom, które zachorują lub odniosą urazy podczas transportu, udziela się jak najszybciej pierwszej pomocy; zapewnia się im odpowiednią opiekę weterynaryjną, a jeśli to konieczne, dokonuje się uboju w sposób niepowodujący niepotrzebnego cierpienia.

2. Niezależnie od ust. 1 lit. b) Państwa Członkowskie mogą zezwolić na transport zwierząt w celu przeprowadzenia koniecznego leczenia weterynaryjnego lub uboju z konieczności, w warunkach niespełniających wymogów niniejszej dyrektywy. Państwa Członkowskie zagwarantują, że każdy transport tego rodzaju jest dozwolony jedynie wówczas, jeśli nie powoduje niepotrzebnego cierpienia lub złego traktowania odnośnych zwierząt. W razie konieczności przyjęte zostaną konkretne przepisy dotyczące obowiązywania niniejszego ustępu zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 17.

3. Bez uszczerbku dla wymogów ustanowionych w ust. 1 lit. a) i b) oraz w Załączniku do niniejszej dyrektywy Rada, stanowiąc kwalifikowaną większością głosów, ustala na wniosek Komisji odpowiednie warunki dodatkowe transportu pewnych gatunków zwierząt, takich jak nieparzystokopytne, dzikie ptactwo i ssaki morskie, celem ich ochrony.

Do chwili wprowadzenia w życie niniejszych przepisów Państwa Członkowskie mogą, zgodnie z postanowieniami Traktatu, stosować dodatkowe przepisy odnośnego prawa krajowego.

Artykuł 4

Państwa Członkowskie gwarantują, że zwierzęta podlegają identyfikacji i rejestracji w trakcie przewożenia zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. c) dyrektywy 90/425/EWG, oraz że towarzyszy im dokumentacja wymagana zgodnie z prawem wspólnotowym lub prawem wewnętrznym, umożliwiającą właściwemu organowi sprawdzenie:

- miejsca pochodzenia zwierząt oraz tożsamości ich właściciela,
- miejsca wyruszenia transportu zwierząt i miejsca przeznaczenia,
- daty i godziny wyruszenia transportu.

Artykuł 5

Państwa Członkowskie gwarantują, że:

1. każda osoba fizyczna lub prawna, przewożąca zwierzęta w celach zarobkowych:
 - a) jest zarejestrowana w sposób umożliwiający właściwym organom sprawdzenie, że spełnia wymogi niniejszej dyrektywy;
 - b) przewozi zwierzęta objęte niniejszą dyrektywą przy użyciu środków transportu spełniających wymogi ustanowione w Załączniku do niniejszej dyrektywy;
 - c) nie przewozi żadnych zwierząt, lub nie doprowadza do transportu żadnych zwierząt w sposób mogący prowadzić do ich poranienia lub spowodowania niepotrzebnego cierpienia;
2. osoba kierująca przedsiębiorstwem przewozu zwierząt:
 - a) powierza przewóz personelowi posiadającemu niezbędną wiedzę o sprawowaniu wszelkiej koniecznej opieki nad przewożonymi zwierzętami;

b) przy przewozach trwających ponad 24 godziny od miejsca wyruszenia transportu i uwzględnieniu miejsca przeznaczenia, sporządza plan trasy łącznie ze wszystkimi miejscami postoju i punktami przeładunku, dzięki któremu można zapewnić zwierzętom odpoczynek, karmienie i pojenie oraz, w razie konieczności, wyładunek i przechowanie zgodnie z wymogami niniejszej dyrektywy właściwymi dla gatunków przewożonych;

c) jest w stanie, względem przewożonych gatunków i jeśli przewóz trwa dłużej niż 24 godziny, przedstawić kroki, jakie zostały podjęte w celu spełnienia zapotrzebowania zwierząt na karmę i wodę w trakcie przewozu, nawet wówczas, gdy plan trasy ulega zmianie, lub jeśli przewóz zostaje przerwany z powodów, na które nie ma ona wpływu;

d) gwarantuje, że zwierzęta są przewożone bez zwłoki do miejsca przeznaczenia niezależnie od normalnych okresów odpoczynku dla kierowców;

e) gwarantuje, że podczas przewozu przesyłce towarzyszą dokumenty zawierające oryginał planu trasy, wymienionego w lit. b), uzupełniony o datę, miejsce i czas wyruszenia transportu;

f) przechowuje drugą kopię wspomnianego planu trasy, przez okres ustalony przez właściwy organ, przedstawianą do wglądu, w celu weryfikacji, na żądanie właściwego organu;

g) jeśli zwierzęta podróżują bez opiekuna, gwarantuje, że wysyłający przygotował je do przewozu zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy oraz że odbiorca jest przygotowany na ich przyjęcie;

3. miejsca postoju, uzgodnione zawczasu przez osobę kierującą, wymienioną w ust. 2, są regularnie kontrolowane przez właściwy organ.

Artykuł 6

1. W dyrektywie 90/425/EWG wprowadza się następujące zmiany:

a) art. 1 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„Niniejsza dyrektywa nie dotyczy kontroli przeprowadzanych jako część zadań wykonywanych, w sposób niedyskryminacyjny, przez organy odpowiedzialne za ogólne stosowanie ustaw w Państwach Członkowskich”;

b) w załączniku A do sekcji I dodaje się następujące odniesienie: „Dyrektywa Rady 91/628/EWG z dnia 19 listopada 1991 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i zmieniająca dyrektywy 90/425/EWG oraz 91/496/EWG. (Dz.U. L 340 z 11.12.1991, str. 17).”

2. Świadectwa lub dokumenty wymienione w art. 3 dyrektywy 90/425/EWG uzupełnia się zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 17, celem uwzględnienia wymogów niniejszej dyrektywy.

3. Wymiana informacji między organami, zgodnie z wymogami niniejszej dyrektywy, musi zostać zintegrowana ze skomputeryzowanym systemem, przewidzianym w art. 20 dyrektywy 90/425/EWG (*Animo*) i, jeśli chodzi o przywóz z państw trzecich, z projektem *Shift*, zgodnie z art. 12 ust. 4 dyrektywy 91/496/EWG.

Szczegółowe zasady obowiązywania niniejszego ustępu zostaną przyjęte zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 17.

Artykuł 7

1. Państwa Członkowskie gwarantują przyjęcie stosownych środków w celu zredukowania do minimum wszelkich opóźnień transportu lub cierpienia zwierząt, jeśli strajki lub inne nieprzewidziane okoliczności stanowią przeszkodę w stosowaniu niniejszej dyrektywy. Należy podjąć specjalne kroki, w szczególności w portach, na lotniskach, dworcach kolejowych, stacjach rozrządowych oraz w punktach kontroli granicznej, wymienionych w art. 6 dyrektywy 91/496/EWG, w celu przyspieszenia transportu zwierząt w warunkach zgodnych z wymogami niniejszej dyrektywy.

2. Bez uszczerbku dla wymogów wspólnotowych w zakresie zdrowia zwierząt ustanowionych innymi przepisami, żaden transport zwierząt nie może zostać zatrzymany w trakcie przewozu, o ile nie jest to konieczne ze względów opieki nad zwierzętami. Jeżeli jakaś przesyłka musi zostać zatrzymana podczas transportu na dłużej niż dwie godziny, podjęte zostaną stosowne kroki dla zapewnienia zwierzętom opieki oraz, jeśli to konieczne, wyładunku i przechowania.

Artykuł 8

Państwa Członkowskie gwarantują, że zgodnie z zasadami i przepisami dotyczącymi kontroli, ustalonymi w dyrektywie 90/425/EWG, właściwy organ sprawdza, czy spełnione zostały wymogi niniejszej dyrektywy poprzez dokonywanie niedyskryminacyjnych inspekcji:

- a) środków transportu i zwierząt przybywających do miejsca przeznaczenia;
- b) środków transportu i zwierząt na targowiskach, w miejscach wyruszenia transportu, w miejscach postoju i w punktach przeładowania;
- c) szczegółowych danych w dokumentach towarzyszących.

Ponadto, jeśli właściwy organ Państwa Członkowskiego posiada informacje, na podstawie których może podejrzewać, że doszło do uchybienia, może on przeprowadzać kontrole również podczas transportu zwierząt na jego terytorium.

Niniejszy artykuł nie dotyczy kontroli przeprowadzanych jako część zadań wykonywanych w sposób niedyskryminacyjny przez organa odpowiedzialne za ogólne stosowanie ustaw w Państwie Członkowskim.

Artykuł 9

1. Jeżeli w trakcie transportu zostaje stwierdzone, że przepisy niniejszej dyrektywy nie są lub nie były przestrzegane, organ właściwy dla miejsca stwierdzenia takiego uchybienia żąda od osoby odpowiadającej za ten środek transportu podjęcia wszelkich działań, jakie właściwy organ uzna za konieczne dla opieki nad odnośnymi zwierzętami.

Zależnie od okoliczności działania takie mogą obejmować:

- a) zorganizowanie zakończenia przewozu lub dostarczenie zwierząt najkrótszą trasą z powrotem do miejsca wyruszenia transportu, pod warunkiem, że takie postępowanie nie sprawi zwierzętom niepotrzebnego cierpienia;
- b) zorganizowanie zwierzętom odpowiedniego miejsca przechowania i zapewnienie im prawidłowej opieki do czasu rozwiązania problemu;
- c) zorganizowanie humanitarnego uboju odnośnych zwierząt. Przeznaczenie i wykorzystanie tusz takich zwierząt regulują przepisy zawarte w dyrektywie 64/433/EWG ⁽¹⁾.

2. Jeżeli osoba odpowiadająca za ów środek transportu nie przestrzega instrukcji właściwego organu, organ ten niezwłocznie egzekwuje wymienione działania, kosztami obciążając osobę odpowiedzialną.

3. Niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na prawo odwołania od decyzji właściwych organów, istniejące w ramach ustaw obowiązujących w Państwach Członkowskich.

Decyzje podejmowane przez właściwe organy w Państwach Członkowskich wraz z uzasadnieniem są podawane do wiadomości wysyłającemu lub jego przedstawicielowi oraz właściwemu organowi w Państwie Członkowskim będącym krajem wysyłającym.

Na życzenie wysyłającego lub jego przedstawiciela wymienione decyzje wraz z uzasadnieniem są im przesyłane na piśmie ze szczegółami dotyczącymi prawa do odwołania, którym dysponują zgodnie z ustawami obowiązującymi w Państwie Członkowskim przeznaczenia oraz szczegółami dotyczącymi obowiązującej procedury i terminów.

Jednakże w razie zaistnienia sporu obie strony zainteresowane mogą, jeśli tak postanowią, w maksymalnym terminie jednego miesiąca, poddać spór ocenie biegłego, którego nazwisko znajduje się na liście biegłych wspólnotowych sporządzonej przez Komisję.

Biegli wydają opinię w terminie nie dłuższym niż 72 godziny. Strony podporządkowują się opinii biegłego z należyтым uwzględnieniem ustawodawstwa wspólnotowego w dziedzinie weterynarii.

⁽¹⁾ Dyrektywa zmieniona i ujednolicona dyrektywą 91/497/EWG (Dz.U. L 268 z 24.09.1991, str. 68).

Artykuł 10

1. Biegli Komisji mogą, w zakresie wymaganym dla jednolitego obowiązywania niniejszej dyrektywy, dokonywać kontroli na miejscu we współpracy z właściwymi organami Państw Członkowskich. Państwa Członkowskie, na terenie których przeprowadzane są inspekcje, zapewnią biegłym wszelką pomoc konieczną do zrealizowania ich zadań. Komisja powiadamia Państwa Członkowskie o wynikach takich kontroli.

2. Szczegółowe zasady obowiązywania niniejszego artykułu przyjmowane są zgodnie z procedurą określoną w art. 17.

ROZDZIAŁ III

Przywóz z państw trzecich

Artykuł 11

1. Zasady określone w dyrektywie 91/496/EWG stosuje się odpowiednio, w szczególności w stosunku do organizowania kontroli i postępowania kontrolnego.

2. Przywóz, tranzyt i transport do i na terenie Wspólnoty żywych zwierząt objętych niniejszą dyrektywą i pochodzących z państw trzecich są dozwolone tylko wówczas, gdy eksporter i/lub importer zobowiązuje się pisemnie do przestrzegania wymogów niniejszej dyrektywy i podjął kroki w celu ich przestrzegania.

3. Ze skutkiem od dnia 1 stycznia 1993 r. akapit pierwszy art. 4 ust. 2 lit. d) dyrektywy 91/496/EWG otrzymuje brzmienie:

„d) weryfikacja zgodności z wymogami dyrektywy Rady 91/628/EWG z dnia 19 listopada 1991 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu zmieniającej dyrektywy 90/425/EWG oraz 91/496/EWG (*).

(*) Dz.U. L 340 z 11.12.1991, str. 17.”

4. Świadectwo lub dokumenty przewidziane w art. 4 ust. 1 tiret trzecie dyrektywy 91/496/EWG są uzupełniane zgodnie z procedurą określoną w art. 17, celem uwzględnienia wymogów niniejszej dyrektywy.

Do chwili przyjęcia niniejszych przepisów obowiązują stosowne przepisy prawa krajowego, zgodne z ogólnymi zasadami określonymi w Traktacie.

ROZDZIAŁ IV

Przepisy końcowe

Artykuł 12

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się zasady i procedury dotyczące informacji, ustalone w dyrektywie 89/608/EWG⁽¹⁾, z uwzględnieniem istniejących różnic.

(1) Dz.U. L 351 z 2.12.1989, str. 34.

Artykuł 13

1. Przed dniem 1 lipca 1992 r. Komisja przedstawi przedstawi raport przygotowany na podstawie opinii Naukowego Komitetu Weterynaryjnego, ewentualnie także wnioski, w sprawie:

- kwestii ustalenia maksymalnego czasu przewozu dla określonych gatunków zwierząt;
- przerw ustalonych w rozdziale I części A ust. 2 lit. d) Załącznika do niniejszej dyrektywy;
- długości okresu odpoczynku przewidzianego w art. 5 ust. 2 lit. b);
- norm załadunkowych dotyczących zagęszczenia zwierząt, obowiązujących podczas transportu określonych gatunków zwierząt;
- norm, jakie musi spełniać środek transportu, dotyczących transportu określonych gatunków zwierząt.

Rada podejmuje działania w sprawie tych wniosków, stanowiąc kwalifikowaną większością głosów.

2. Zgodnie z procedurą ustaloną w art. 17 i po konsultacjach z Naukowym Komitetem Weterynaryjnym, Komisja określa kryteria wspólnotowe, jakie spełniać muszą miejsca postojów względem karmienia, pojenia, załadunku, wyładunku i, jeśli to konieczne, przechowywania określonych gatunków zwierząt.

3. Po trzech latach od wdrożenia przepisów niniejszej dyrektywy Komisja przedstawia Radzie raport w sprawie doświadczenia, uzyskanego przez Państwa Członkowskie, w szczególności dotyczącego przepisów wymienionych w ust. 1 i 2, ewentualnie dołączając wnioski w sprawie zmiany tych przepisów, Rada, stanowi o nich kwalifikowaną większością głosów.

4. Do czasu wprowadzenia w życie przepisów wymienionych w ust. 1 i 2 obowiązują stosowne przepisy prawa krajowego zgodne z ogólnymi zasadami określonymi w Traktacie.

Artykuł 14

Załącznik do niniejszej dyrektywy zmieniany jest przez Radę, stanowiącą kwalifikowaną większością głosów na wniosek Komisji, w szczególności ze względu na jego dostosowywanie do postępu technicznego i naukowego.

Artykuł 15

Zgodnie z procedurą określoną w art. 17 świadectwa lub dokumenty towarzyszące, przewidziane w rozporządzeniach wspólnotowych w sprawie transportu zwierząt, wymienionych w art. 1, mogą być uzupełniane przez zaświadczenia wydane przez właściwy organ w rozumieniu art. 2 ust. 6 dyrektywy 90/425/EWG, poświadczające, że wymogi niniejszej dyrektywy zostały spełnione.

Artykuł 16

Przepisy dotyczące opieki nad zwierzętami podczas transportu obowiązujące przy przemieszczaniu zwierząt w pewnych częściach terytoriów wymienionych w załączniku 1 do dyrektywy 90/675/EWG, w przypadku Królestwa Hiszpanii łącznie z Wyspami Kanaryjskimi, z uwzględnieniem naturalnych ograniczeń właściwych dla tych terytoriów, w szczególności ich oddalenia od kontynentalnej części terytorium Wspólnoty, przyjmowane są zgodnie z procedurą określoną w art. 17, na podstawie informacji określonych w ust. 2.

W tym celu, najpóźniej do dnia 1 lipca 1992 r., zainteresowane Państwa Członkowskie przedstawiają Komisji szczególne przepisy, których będą przestrzegać, dotyczące opieki nad zwierzętami podczas transportu, jeśli zwierzęta przemieszczane są w odnośnych regionach, z uwzględnieniem ograniczeń właściwych tym terytoriom.

Artykuł 17

1. Jeśli stosowana ma być procedura określona w niniejszym artykule, przewodniczący — z własnej inicjatywy lub na prośbę przedstawiciela Państwa Członkowskiego — niezwłocznie kieruje sprawę do Stałego Komitetu Weterynaryjnego (zwanego dalej „Komitetem”), ustanowionego decyzją 68/361/EWG ⁽¹⁾.

2. Przedstawiciel Komisji przedstawia Komitetowi projekt środków, jakie należy podjąć. Komitet wydaje opinię w sprawie projektu w terminie, który może ustalić przewodniczący zależnie od pilności sprawy. Opinia wydawana jest większością głosów określoną w art. 148 ustęp 2 Traktatu w przypadku decyzji, które Rada przyjmuje na wniosek Komisji. Głosy przedstawicieli Państw Członkowskich w Komitecie ważone są w sposób określony w wymienionym artykule. Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu.

3. Komisja przyjmuje proponowane środki, jeśli są one zgodne z opinią Komitetu.

4. Jeśli proponowane środki są niezgodne z opinią Komitetu lub jeśli nie wydano żadnej opinii, Komisja niezwłocznie przedstawia Radzie wniosek odnoszący się do środków, jakie należy podjąć. Rada stanowi kwalifikowaną większością głosów.

Jeżeli po upływie trzech miesięcy od dnia skierowania sprawy do Rady, nie podjęła ona żadnych działań, proponowane środki są

przyjmowane przez Komisję, z wyjątkiem sytuacji, gdy Rada zgłosowała zwykłą większością przeciwko tym środkom.

Artykuł 18

1. Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie konkretne środki zapewniające karanie osób fizycznych i prawnych naruszających niniejszą dyrektywę.

2. W przypadku wielokrotnego naruszenia niniejszej dyrektywy lub naruszenia powodującego dotkliwie cierpienie u zwierząt, Państwo Członkowskie może, bez uszczerbku dla innych nałożonych sankcji, podjąć kroki konieczne dla naprawienia zauważonych niedociągnięć.

Artykuł 19

Niniejszą dyrektywę stosuje się bez uszczerbku dla zobowiązań wynikających z prawodawstwa celnego.

Artykuł 20

Dyrektywy 77/489/EWG oraz 81/389/EWG tracą moc nie później niż w terminie wymienionym w art. 21.

Artykuł 21

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne konieczne do wdrożenia niniejszej dyrektywy przed dniem 1 stycznia 1993 r. Niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

2. Wymienione w ust. 1 środki wprowadzane przez Państwa Członkowskie, zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 22

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 19 listopada 1991 r.

W imieniu Rady

P. BUKMAN

Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 255 z 18.10.1968, str. 23.

ZAŁĄCZNIK

ROZDZIAŁ I

ZWIERZĘTA DOMOWE NIEPARZYSTOKOPYTNE ORAZ ZWIERZĘTA DOMOWE Z GATUNKU BYDŁA, OWIEC, KÓZ ORAZ ŚWIŃ**A. Przepisy ogólne**

1. Zwierzęta ciężarne, co, do których istnieje prawdopodobieństwo, że urodzą młode podczas transportu, lub zwierzęta, które urodziły w ciągu ostatnich 48 godzin, a także zwierzęta nowonarodzone, u których pępek nie uległ jeszcze całkowitemu zagojeniu, uznaje się za niezdolne do przewożenia.
2. a) Zwierzętom należy zapewnić odpowiednią przestrzeń do stania w ich naturalnej pozycji i, w razie konieczności, przegrody ochraniające zwierzęta przed ruchem środka transportu. Jeśli specjalne warunki dotyczące ochrony zwierząt nie stanowią inaczej, zwierzętom należy zapewnić przestrzeń wystarczającą do leżenia.
b) Środki transportu i kontenery muszą być tak skonstruowane i obsługiwane, aby ochraniać zwierzęta przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i znacznymi różnicami w warunkach klimatycznych. Wentylacja i kubatura muszą być zgodne z warunkami transportu i odpowiednie dla przewożonych gatunków zwierząt.
c) Środki transportu i kontenery muszą być łatwe do czyszczenia, zabezpieczone przed wydostaniem się zwierząt i skonstruowane oraz obsługiwane w taki sposób, aby uniknąć poranienia i niepotrzebnego cierpienia i zagwarantować zwierzętom bezpieczeństwo podczas transportu. Kontenery, w których przewożone są zwierzęta, muszą być oznakowane symbolem wskazującym na obecność żywych zwierząt oraz znakiem wskazującym, że zwierzęta są ulokowane w pozycji wyprostowanej; ponadto muszą umożliwić dokonywanie inspekcji oraz opiekę nad zwierzętami i być rozmieszczone w sposób niezakłócający wentylacji. Podczas transportu i ładowania kontenery muszą być trzymane w pozycji pionowej i nie mogą być narażone na gwałtowne wstrząsy i szarpnięcia.
d) Podczas transportu zwierzęta muszą otrzymywać wodę i odpowiednią karmę w stosownych odstępach czasu. Odstępy te nie mogą przekraczać 24 godzin, chyba, że konieczne jest przedłużenie tego okresu, o nie więcej niż dwie godziny, w konkretnych przypadkach i gdy leży to w interesie zwierząt, w szczególności z uwagi na przewożone gatunki, wykorzystywane środki transportu oraz bliskość miejsca wyładowania.
e) Podczas transportu zwierzęta nieparzystokopytne muszą nosić kantary. Przepis ten nie musi obowiązywać w stosunku do nieposkromionych źrebiąt lub do zwierząt przewożonych w oddzielnych boksach.
f) Jeśli zwierzęta są przywiązane, powrozy lub inne tego rodzaju wiązania muszą być wystarczająco mocne, aby nie ulec zerwaniu podczas transportu w normalnych warunkach, oraz dostatecznie długie, aby umożliwić zwierzętom, w razie potrzeby, położyć się oraz jedzenie i napojenie się. Muszą też być ułożone w taki sposób, aby wyeliminować niebezpieczeństwo zaduszenia lub powstania urazów. Zwierząt nie przywiązuje się za rogi ani za kółka w nosie.
g) Zwierzęta nieparzystokopytne przewozi się w oddzielnych przegrodach lub boksach, skonstruowanych w taki sposób, aby chroniły zwierzęta przed wstrząsami. Jednakże takie zwierzęta można też przewozić w grupach; w takim przypadku należy dopatrzeć, aby zwierzęta wrogie sobie nawzajem nie były przewożone razem i aby ich tylne kopyta zostały pozbawione podków.
h) Zwierzęta nieparzystokopytne nie mogą być przewożone w pojazdach posiadających więcej niż jedną skrzynię ładunkową.
3. a) Jeśli zwierzęta różnych gatunków są przewożone tym samym środkiem transportu to muszą one być rozdzielone według gatunków, z wyjątkiem zwierząt-towarzyszy, gdy ich rozdzielenie spowodowałoby cierpienie. Ponadto należy podjąć specjalne kroki w celu uniknięcia niekorzystnych reakcji mogących wynikać z przewożenia w tej samej przesyłce zwierząt, które są swoimi naturalnymi wrogami. Jeśli ten sam środek transportu przewozi zwierzęta w różnym wieku, zwierzęta dorosłe i młode należy rozdzielić; jednakże ograniczenie to nie obowiązuje w stosunku do samic podróżujących z młodymi, które są przez nie karmione. Niekastrowane dorosłe samce należy oddzielić od samic. Dorosłe knury zarodowe należy oddzielić od siebie nawzajem. Dotyczy to także ogierów. Przepisy te obowiązują jedynie w sytuacji, gdy zwierzęta nie były hodowane w zgodnych grupach lub, gdy nie są do siebie przyzwyczajone.
b) Do przegród, w których przewożone są zwierzęta, nie można ładować towarów. Mogłoby to naruszyć warunki opieki nad zwierzętami.
4. Należy używać odpowiedniego sprzętu do załadowywania i wyładowywania zwierząt, takiego jak pomosty, rampy lub pochylne ładunkowe. Materiał podłogowy tego sprzętu powinien posiadać właściwości przeciwpoślizgowe, a w razie potrzeby sprzęt powinien być zaopatrzony w osłonę boczną. Podczas przewożenia nie wolno zawieszать zwierząt przy użyciu środków mechanicznych, podnosić ani wlec za głowę, rogi, nogi, ogon, czy sierść. Dodatkowo należy w miarę możliwości unikać elektrycznych poganiaczy.

5. Podłoga środka transportu lub kontenera musi być wystarczająco mocna, aby wytrzymać ciężar przewożonych zwierząt, musi być przeciwpoślizgowa; jeżeli są w niej szczeliny lub otwory to muszą one być całkowicie gładkie, aby zapobiec poranieniu zwierząt. Podłoga musi być pokryta taką ilością ściółki, która wystarcza do pochłaniania odchodów, chyba, że kwestia ta rozwiązana została w inny sposób, posiadający co najmniej takie same zalety, lub gdy odchody są regularnie usuwane.
6. Aby zapewnić zwierzętom konieczną opiekę podczas transportu, przewozom zwierząt gospodarskich musi towarzyszyć opiekun, z wyjątkiem następujących przypadków:
 - a) jeżeli zwierzęta przewożone są w kontenerach zabezpieczonych, odpowiednio wentylowanych i, jeśli to konieczne, zawierających dostateczną ilość karmy i wody w korytach i poidłach, zabezpieczonych przed wywróceniem się, na przewóz trwający dwukrotnie dłużej niż zaplanowano;
 - b) jeżeli przewoźnik pełni funkcję opiekuna;
 - c) jeżeli wysyłający zatrudnił osobę opiekującą się zwierzętami we wskazanych miejscach postoju.
7.
 - a) Dozorca lub osoba wynajęta przez wysyłającego sprawuje opiekę nad zwierzętami, karmi je i poi, w razie potrzeby doi.
 - b) Krowy dojne muszą być dojne w odstępach około 12 godzin, nie dłuższych jednak niż 15 godzin.
 - c) Aby umożliwić opiekunowi sprawowanie opieki, wymaga się aby dysponował on, w razie potrzeby, odpowiednim oświetleniem.
8. Zwierzęta mogą być ładowane tylko do środków transportu, które zostały dokładnie wyczyszczone i, w razie potrzeby, odkażone. Zwierzęta padłe, ściółka i odchody muszą być jak najszybciej usuwane.

B. Przepisy szczególne dotyczące przewozu kolejną

9. Każdy towarowy wagon kolejowy wykorzystywany do transportu zwierząt musi być oznakowany symbolem wskazującym na obecność żywych zwierząt, chyba, że zwierzęta przewożone są w kontenerach. Jeśli nie ma możliwości udostępnienia wagonów specjalnie przystosowanych do przewozu zwierząt, zwierzęta należy przewozić w wagonach zadaszonych, zdolnych do jazdy z dużą prędkością i zaopatrzonych w dostatecznie duże otwory wentylacyjne, lub system wentylacji, który działa skutecznie również przy niewielkich prędkościach. Wewnętrzne ściany wagonów muszą być wykonane z drewna lub innego stosownego materiału, całkowicie gładkiego, do których przymocowane są kółka lub pręty do wiązania zwierząt w razie potrzeby.
10. Jeśli nie są przewożone w osobnych boksach, zwierzęta nieparzystokopytne przywiązuje się w taki sposób, aby wszystkie były ułożone przodem do tej samej strony pojazdu lub przywiązane przodem do siebie. Jednakże nie przywiązuje się źrebiąt i zwierząt nieoswojonych.
11. Duże zwierzęta muszą być ładowane w taki sposób, aby umożliwić opiekunowi poruszanie się między nimi.
12. Jeżeli, zgodnie z pkt 3 lit. a), wymagane jest rozdzielenie zwierząt, można to uczynić poprzez przywiązanie ich w oddzielnych częściach wagonu albo, jeśli miejsca jest wystarczająco dużo, poprzez ustawienie odpowiednich ścianek działowych.
13. Podczas przyłączania składów i w trakcie wszelkich innych ruchów wagonów należy podjąć wszelkie środki ostrożności celem uniknięcia wstrząsów wagonów zawierających zwierzęta.

C. Przepisy szczególne dotyczące transportu drogowego

14. Pojazdy muszą być tak skonstruowane, aby zapobiec wydostaniu się zwierząt a także zagwarantować im bezpieczeństwo. Powinny być wyposażone w dach, który zapewnia skuteczną ochronę przed warunkami atmosferycznymi.
15. Urządzenia do wiązania muszą znajdować się w pojazdach wykorzystywanych do transportu dużych zwierząt, zwykle wymagających uwiązania. Jeżeli pojazdy muszą być podzielone na mniejsze części, ścianki działowe muszą mieć sztywną konstrukcję.
16. Pojazdy muszą być wyposażone w odpowiedni sprzęt spełniający wymogi zawarte w ust. 4.

D. Przepisy szczególne dotyczące transportu wodnego

17. Wyposażenie statku musi umożliwiać transport zwierząt bez zagrożenia urazami i bez niepotrzebnego cierpienia.

18. Zwierząt nie wolno przewozić na otwartych pokładach, chyba, że znajdują się w odpowiednio zabezpieczonych kontenerach lub innych konstrukcjach, zatwierdzonych przez właściwy organ i dających odpowiednią ochronę przed falami morskimi i warunkami atmosferycznymi.
19. Zwierzęta muszą być przywiązane, lub prawidłowo umieszczone w kojach lub kontenerach.
20. Należy zapewnić dostateczne przejścia umożliwiające dostęp do wszystkich kójców, kontenerów i pojazdów, w których umieszczone są zwierzęta. Należy udostępnić sprzęt oświetleniowy.
21. Należy zapewnić wystarczającą liczbę opiekunów uwzględniającą liczbę przewożonych zwierząt i czas trwania podróży.
22. Wszystkie części statku, w których ulokowane są zwierzęta muszą być zaopatrzone w system odwadniający utrzymywany w dobrym stanie sanitarnym.
23. Należy przewozić sprzęt, z rodzaju zatwierdzonego przez właściwy organ, służący do dokonania uboju gdyby okazało się to konieczne.
24. Statki wykorzystywane do transportu zwierząt muszą być, przed wypłynięciem, zaopatrywane w dostateczne ilości wody pitnej — jeśli nie są wyposażone w odpowiedni system do jej produkcji — oraz odpowiednią paszę, z uwzględnieniem gatunków i liczby zwierząt transportowanych, jak również czasu trwania podróży.
25. Należy przewidzieć oddzielenie w trakcie podróży zwierząt chorych lub rannych i udzielenie pierwszej pomocy, jeśli okaże się to konieczne.
26. a) Jeśli zwierzęta transportowane są w wagonach kolejowych towarowych oraz na statkach pokładowych, należy dopilnować ze szczególną uwagą, aby zwierzęta miały zapewnioną odpowiednią wentylację na czas podróży. Ustępy 17—19 nie obowiązują w stosunku do transportu zwierząt załadowanych na wagony kolejowe towarowe, lub pojazdy drogowe na promach pokładowych, lub podobnych statkach.
- b) Jeśli zwierzęta przewożone są w pojazdach drogowych na statkach pokładowych, obowiązują następujące środki:
 - i) przegrody ze zwierzętami muszą być odpowiednio przymocowane do pojazdu, pojazd i przedziały ze zwierzętami muszą być wyposażone w odpowiedni sprzęt do wiązania, umożliwiający bezpieczne przymocowanie ich do statku. Na zadaszonym pokładzie statku ro-ro, należy utrzymać odpowiednią wentylację dostosowaną do liczby przewożonych pojazdów. Jeśli to możliwe, pojazd służący do transportu zwierząt powinien być umieszczony w pobliżu otworu wlotowego świeżego powietrza;
 - ii) przegrody ze zwierzętami muszą mieć odpowiednią liczbę otworów wentylacyjnych, lub w inny sposób zapewnioną odpowiednią wentylację, z uwzględnieniem faktu, że przepływ powietrza w zamkniętej przestrzeni ładowni pojazdów jest ograniczony. Musi być zapewniona wystarczająca ilość miejsca wewnątrz każdej przegrody ze zwierzętami i na każdym z poziomów przegrody, aby zapewnić odpowiednią wentylację ponad zwierzętami, jeśli znajdują się one w normalnej pozycji stojącej;
 - iii) należy zapewnić odpowiedni dostęp do każdej części przegrody ze zwierzętami, tak żeby w razie potrzeby można było sprawować opiekę nad zwierzętami, karmić je i poić podczas podróży.

E. Przepisy szczególne dotyczące transportu powietrznego

27. Zwierzęta muszą być przewożone w kontenerach, kojach lub przegrodach odpowiednich dla danych gatunków, spełniających przynajmniej najnowsze przepisy IATA dotyczące żywych zwierząt.
28. Należy przedsięwziąć środki zapobiegawcze w celu uniknięcia zbyt wysokiej lub zbyt niskiej temperatury na pokładzie, mając na uwadze przewożone gatunki zwierząt. Dodatkowo należy unikać dużych wahań ciśnienia.
29. Na pokładzie samolotu frachtowego musi znajdować się odpowiedni sprzęt, zatwierdzony przez właściwy organ, służący do przeprowadzania uboju zwierząt, jeśli okaże się to konieczne.

ROZDZIAŁ II

DRÓB, PTACTWO DOMOWE I KRÓLIKI DOMOWE

30. Następujące przepisy zawarte w rozdziale I obowiązują, z uwzględnieniem istniejących różnic, w stosunku do transportu drobiu, ptactwa domowego i królików domowych: ust. 2 lit. a), b) i c), ust. 3, 5, 6, 8, 9, 13, 17-22, 24 i 26-29.

31. Należy zapewnić odpowiednią karmę i wodę w dostatecznej ilości, z wyjątkiem:
- podróży trwającej krócej niż 12 godzin, niezależnie od czasu trwania załadowania i wyładowania;
 - podróży trwającej krócej niż 24 godziny dla piskląt wszystkich gatunków, pod warunkiem, że podróż zakończy się w ciągu 72 godzin od ich wyklucia się.

ROZDZIAŁ III

DOMOWE PSY I DOMOWE KOTY

32. Bez uszczerbku dla art. 1 ust. 2 lit. a) następujące przepisy zawarte w rozdziale I obowiązują, z uwzględnieniem istniejących różnic, w stosunku do transportu psów domowych i kotów domowych: ust. 1, ust. 2 lit. a), b) i c), ust. 3, 5, 6, ust. 7 lit. a) i c), ust. 8, 9, 12, 13, 15, i 17-29.
33. Przewożone zwierzęta muszą być karmione w odstępach nie dłuższych niż 24 godziny i poi w odstępach nie dłuższych niż 12 godzin. Należy podać jasne instrukcje na piśmie dotyczące karmienia i pojenia. Samice w rui oddziela się od samców.

ROZDZIAŁ IV

INNE SSAKI I PTAKI

34. a) Przepisy zawarte w niniejszym rozdziale obowiązują w stosunku do transportu ssaków i ptaków nieobjętych przepisami zawartymi w poprzednich rozdziałach.
- b) Następujące przepisy zawarte w rozdziale I obowiązują, z uwzględnieniem istniejących różnic, w stosunku do transportu gatunków podanych w niniejszym rozdziale: ust. 1, ust. 2 lit. a), b) i c), ust. 3 lit. b), ust. 4, 5, 6, ust. 7 lit. a) i c), ust. 3 lit. b), ust. 4, 5, 6, ust. 7 litery a) i c), ust. 8, 9 i 13-29.
35. Bez uszczerbku dla art. 3 ust. 1 lit. b), mogą być przewożone jedynie zwierzęta nadające się do przewożenia i w dobrym stanie zdrowia. Zwierzęta w widocznym stanie zaawansowanej ciąży, lub zwierzęta, które ostatnio rodziły, jak również zwierzęta niedawno urodzone, które nie są w stanie samodzielnie przyjmować pokarmów, i którym nie towarzyszy matka, uznaje się za niezdolne do przewożenia. W wyjątkowych okolicznościach można zostać zwolnionym ze stosowania niniejszych przepisów, jeżeli jest to niezbędne i leży w interesie zwierząt, aby przewieźć je do miejsca, w którym można udzielić im odpowiedniej pomocy.
36. Nie wolno podawać środków uspokajających, chyba, że zaistniały wyjątkowe okoliczności, a i wówczas jedynie pod bezpośrednim nadzorem lekarza weterynarii. Szczegóły dotyczące podawanych im środków uspokajających będą towarzyszyły zwierzętom do miejsca przeznaczenia.
37. Zwierzęta muszą być przewożone jedynie w odpowiednio skonstruowanych środkach transportu, na których znajduje się, w miarę potrzeby, informacja, czy znajdujące się w nich zwierzęta są dzikie, bojaźliwe lub niebezpieczne. Ponadto należy dołączyć jasne instrukcje na piśmie dotyczące karmienia, pojenia i specjalnej opieki, jaką należy tym zwierzętom zapewnić.
- Zwierzęta objęte konwencją CITES muszą być przewożone zgodnie z najnowszymi przepisami dotyczącymi „wytucznych konwencji CITES w sprawie transportu i przygotowania do wysyłki żywych dzikich zwierząt i żywych roślin”. W przypadku transportu powietrznego przewozi się je przestrzegając, co najmniej najnowszych przepisów IATA dotyczących transportu żywych zwierząt. Zwierzęta dostarcza się jak najszybciej do miejsca przeznaczenia.
38. Zwierzętom objętym niniejszym rozdziałem należy zapewnić opiekę zgodnie z instrukcjami i wytycznymi wymienionymi w ust. 31.
39. Przed transportem należy przewidzieć stosowny okres czasu na ładowanie i przygotowanie zwierząt, podczas którego będą one, w razie potrzeby, umieszczane stopniowo w przeznaczonych dla nich kontenerach.
40. Zwierząt różnych gatunków nie wolno umieszczać w tym samym kontenerze. Ponadto zwierząt tego samego gatunku nie wolno umieszczać w tym samym kontenerze, jeżeli nie wiadomo, czy nie będą się traktowały z wrogością.
41. Jeleniowatych nie wolno przewozić, jeśli ich poroże znajduje się w okresie wzrostu.
42. Ptaki muszą być trzymane w półmroku.

43. Bez uszczerbku dla specjalnych środków podjętych zgodnie z art. 3 ust. 3, nad ssakami morskimi musi bezustannie czuwać wykwalifikowany opiekun. Kontenery, w których znajdują się, nie mogą być układane jeden na drugim.
44.
 - a) W kontenerach należy zapewnić dodatkową wentylację poprzez otwory o odpowiedniej wielkości, wykonane we wszystkich ścianach, tak żeby przez cały czas zapewnić dostateczny przepływ powietrza. Otwory te muszą mieć rozmiary zapobiegające kontaktowi zwierzęcia z osobami ładującymi kontenery, oraz zapobiegające przed powstaniem urazów.
 - b) Do wszystkich ścian, dachów, i podstaw kontenerów muszą być przytwierdzone pręty odległościowe odpowiednich rozmiarów, tak aby zapewnić zwierzętom swobodny przepływ powietrza na wypadek piętrowego lub ciasnego ułożenia ładunku.
45. Nie wolno umieszczać zwierząt w pobliżu żywności lub miejsc, do których mają dostęp osoby nieupoważnione.

ROZDZIAŁ V

INNE ZWIERZĘTA KRĘGOWE I ZWIERZĘTA ZIMNOKRWISTE

46. Inne zwierzęta kręgowo i zwierzęta zimnokrwiste należy przewozić w takich kontenerach, w takich warunkach, zwłaszcza w odniesieniu do przestrzeni, wentylacji, temperatury i bezpieczeństwa, i z takimi zapasami wody i tlenu, jakie są właściwe dla danych gatunków. Zwierzęta objęte konwencją CITES muszą być przewożone zgodnie z „wytycznymi konwencji CITES w sprawie transportu i przygotowania do przewozu żywych dzikich zwierząt i żywych roślin”. W przypadku transportu powietrznego przewozi się je przestrzegając, co najmniej najnowszych przepisów IATA dotyczących transportu żywych zwierząt. Zwierzęta dostarcza się jak najszybciej do miejsca przeznaczenia.
-